

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉ I ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetések és a velünk
 összekötöttesben levő hird. irodák
 arrendményben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSÉK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

SZERKESZTÉSÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetésokat, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

Nemzeti öntudat.

(K) Élőpélda előttünk a németek nemzeti öntudata, mely életben halálban elkíséri a katonát. A Császár lelkében úgy, mint az egyszerű polgárban él és működik az a tudat, hogy annak a népnek, amelynek egyik tagja ő, helye van az államalkotó és államfenntartó nemzetek sorában és azt a pozíciót, melyet a népek csoportjában az Isten bölcs rendelése folytán elfoglal, vérével és életével is meg fogja védeni. Ezért oly szívvel és hőgárral küzdött a hadsereg, amelynek küzdelméhez kötötte sorsát. Ezért oly bámulatosan fegyelmezett a magaviselete jó és balsorsban egyaránt, mint olyan emberének, akinek nincs kitől félnie, csupán az Istentől.

Ennek a nemzeti öntudatnak varázs-erejét csodáljuk most a legutóbbi világháboruban. Ledönti a legerősebb váralkatokat is, átlépi a legmagasabb gátat és legszeleesebb folyót is, felemelt fegyvel, Istentben és ügyének igazságában bizva, veszélyt nem ismerve biztos léptekkel halad a kitűzött cél felé. Ideig-óráig ezt is megakaszthatják előrehaladásában, sőt vissza is vethetik, de céljától el nem tántoríthatják. Mint a fészkek körül nyüzsgő hangyák, a legnagyobb szorgalommal és kitartással végzi mindegyik a maga kötelességét és teljesíti azt zugolódás nélkül, sőt örömmel, mert tudja, hogy az ő munkája is egy-egy tégladarab a nemzeti dicsőség fényes templomához.

A magyar nemzeti öntudat is ezereves állományt alkotott a Duna-Tisza közén. Jó és balsorsban mindig ez a nemzeti öntudat virrasztott éber szemekkel az állam sorsa felett.

Ez a nemzeti öntudat tartotta fenn a sokszor darabokra tagolt Magyarországban is a hitet és reménységet a jövőre fennállása iránt. És ez a nemzeti öntudat acélozta meg fiaink akaraterejét, izmait a hosszú nehéz harcokban, melyeket hazánk életéért, fennállásáért, függetlenségéért folytattak.

Ez a nemzeti öntudat állott a mohácsi vész után az elgyöngült, levert nemzet mellé, hogy kétségbeesésében el ne veszítse bizalmát a jövőre iránt. Ez a nemzeti öntudat kiáltotta lelkes eksztázisban a pozsonyi diétán a nagy királynő körül sereglett karok és rendek ajkán: Életünket és vértünket! Ez a nemzeti öntudat vezette minden küzdelmében a nemzetet.

Ez a nemzeti öntudat lelkesítette most is harcba induló katonáinkat, fiainkat, amely nemzeti öntudat még

soha igazabb, soha becsületesebb célért nem fogott fegyvert, mint most.

Ez a nemzeti öntudat lobogtatja Oroszországban diadalmasan előre nyomuló hadaink lobogóját.

Ez a nemzeti öntudat parancsolja most nekünk, itthonmaradottnak, hogy komoly nyugodtsággal, Istentben és igazságos ügyünkben való bizalommal kísérjük fiaink titáni küzdelmét. Nagy és hatalmas az ellenség. Talán a vitézsége sem hiányzik. De Góliáth is nagy volt, Dávid pedig kicsiny. A görög óriás is fejtel magasabb volt a kaputverő Botondnál. És mégis a Mindenható különös kegyelméből a kicsiny legyőzte az óriást is. Minekünk is győzni kell, mert az ellenségeinknél hiányzik az a lelkesítő öntudat, hogy igazságos ügyért harcolnak. Ők bizonyára lelkük mélyén érzik, hogy az igazság velünk van, hogy ők egyedül a nyers erőszakot, a lélek nélkül való pusztító tömeget öntudatlan, nyers erejét szegezhetik a mi igazságunk ellen. Az igazság pedig legyőzhetetlen szellem, mely egyedős a teremtés nagy munkájával s élni fog a világ végeztéig. Az a nép, mely letér az igazság ösvényéről, aláírta egyuttal saját elmulását is. A római világbirodalom is azért omlott össze, mert eltért az igazságtól s ezért elvesztette nemzeti öntudatát.

Sem az orosz tömegek nagysága, sem a francia és angol aranyak tömege nem fogja útját állani igazságos ügyünk diadalának. Ez lelkesíti a csataterén küzdő fiainkat, ez töltse el bizalommal és reménységgel szívünket.

Felemelt fővel, nyugodtan várjuk a jövőre.

Példás rend, jó honpolgárhoz illő komolyság legyen városainkban és községeinkben egyaránt. Amint nem szabad a szép rendet felbontani egy-egy győzelmes hírek, épügy nem szabad a társadalmi rend korlátait megintatni, ha esetleg nem kedvünkre való hír érkeznék a csatateréről. Ily nagy küzdelemben egy-egy csata eredménye még nem dönti el a háboru sorsát.

A nemzeti öntudat töltse be minden polgárnak szívét, amely higgadt-ságot, iölyényes komolyságot parancsol minden körülmények között. Az örömeit, a bánatnak határt szabjon a kötelességérzet, mely azt parancsolja, hogy a jövőre szilárd akaratall készítsük elő.

A magyar nemzetnek veleszületett nemes tulajdonsága a nemzeti öntudat. Mindenki ebből merítsen, mint kiapadhatatlan forrásból, a nemzet fenntartó

munkán dolgozó társadalom. Ez a nemzeti öntudat jó és balsorsban biztosan kormányozta a nemzet hajóját. Reá bízhatjuk magunkat most is arra. Bármit hozzon is a sors, a kivított diadal nem tegye elbizottakká s kevélyekké szívünket, esetleg hallott kedvezőtlen hír ne verje le reménységünket és hitünket nemzetünk jövőre-jében. Vegyünk példát hűséges szövetségeseinktől, a német nemzetől, amely mint egy test, egy lélek áll a csatamezőn küzdő fia mellett, sem a jó, sem a balszerencse nem képes éket verni a szeretetben és hazafias felbuzdulásban összeforrott nemzettestbe.

Hadd lássa ország-világ, hogy a két küzdő fél méltó szövetségese egymásnak. Hogy rend és igazság-szeretet vezet minden lépésünket békében és harcban egyaránt.

Ez a nemzeti öntudat hozta létre mindazokat a nemes intézményeket, melyek a háboruban a nemzeti védelmet, békében a nemzeti erők gyűjtését és fejlesztését szolgálják.

Ily nemzeti intézmény a vöröskereszt egyesület, mely ott áll most a háboruban fiaink mellett. Felfogja gyöngéd karjába az elesettet, gondoskodik ápolásáról, visszaadja a hazának és övének. Gondoskodik az árván maradt családról. Békében pedig gyűjti az erőforrásokat, szeretetteljes figyelemmel kíséri a lábadozó katonák sorsát, enyhíti a bánattal sújtott szívüket.

Most alakult meg városunkban is a vöröskereszt egyesület, amelynek létrejötté egyik legszebb példája a köztünk is élő és hathatósan munkálkodó nemzeti öntudatnak. És ez csak azt bizonyítja, hogy nem csupán a harctéren, de itt a békés társadalom keretén belül is bőséges hely és alkalom kínálkozik arra, hogy minden polgár, férfi és nő megtegye kötelességét, amellyel a hazának tartozunk.

Ez a legtisztább nemzeti öntudat parancsa.

Milyen szolgálatra kötelezhető a polgárság háboru esetében?

Az 1912. évi LXVIII. t.-c. megállapítja, hogy megóstitás, valamint hadiállományra való kiegészítés esetében a fegyveres erő szükségleteire, valamint a védelmi intézkedések foganatosítása végett a nem hadiszolgálatban álló polgárok milyen szolgáltatásokra kötelezhetőek? Azt az időpontot, a mikor e kötelezettségek beállanak, a honvédelmi miniszter rendeletileg hozza köztudomásra.

Hadiszolgálókra szükséges személyes szolgáltatások teljesítésére, de csak akkor, ha a szükséglet a rendelkezésre álló önkéntes munkásokból vagy népfelkelésre kötelezetkekből nem fedezhető, minden munkaképes, a férfinemhez tartozó polgári egyén kötelezhető, aki életének ötvenedik évét be nem töltötte. A fiatalabbak az idősebbek előtt és a lehetőségig oly egyének veendőik igénybe, a kik rendes foglalkozásuknál fogva az illető munkák elvégzésére alkalmasak.

Nem tartoznak ilyen szolgáltatásokat teljesíteni: szellemileg vagy testileg alkalmatlan egyének, köztisztviselők, lelkészek, és akik nemzetközi szerződéssel ilyen szolgáltatástól mentesítve vannak.

Saját költségükön kívül hosszabbban tartó munkára és szolgáltatásra nem alkalmazhatók önnálló mezői gazdák, gyár- és ipartelepek birtokosai és azok, a kik különös tekintetbevétel érdemű családi viszonyaiknál fogva családtagjaik veszélyeztetése nélkül nem maradhatnak távol.

Ha a hadsereg céljaira valamely szállítási vagy közlekedési vállalatot, ipari vagy egyéb üzemeletet vesz igénybe a kormány, az illető cégnél alkalmazott összes személyek tartoznak továbbra is szolgáltatást teljesíteni. A személyes szolgáltatásokért megfelelő kártérítés jár, az elrontott vagy megrongált munkaszerekért pedig megfelelő kárpótás adandó. Az illetők hátramaradtottjai ugyanolyan elbánásban részesítendők, mint a hivatászerű katonai személyek. A szolgálat ideje alatt a családtagok ugyanolyan segítségben részesítendők, mint a katonai személyek családtagjai.

Aki személyes szolgálatra van berendelve, katonai fegyver és katonai büntető bíróságok joghatálya alatt áll.

Minden jármű és bármilyen vontatásra alkalmas állat birtokosa kötelezhető, hogy járművét megfelelően felszerelve fuvarozásra átengedje. Ha a birtokos törvény szerint személyes szolgálatra is kötelezve van, a fuvarozást, vontatást, állatvezetést, személyesen köteles teljesíteni vagy maga helyett megfelelő helyettesítést állítani. Az igénybevételért megfelelő térítés jár.

Automobilok tulajdonosai kötelezhetőek, hogy kocsijukat soffőrrel együtt a fegyveres erő céljaira teljesen felszerelve, megfelelő térítés ellenében, azonnal átengedjék.

Hajók, vasuti kocsik és egyéb közlekedési eszközök a fegyveres erő céljaira azonnal lefoglalhatók.

Nem foglalhatók le azon autók, kocsik és egyéb járművek, a melyeket az udvar, a köztisztviselők, területen kívülséget élvező személyek, a posta, közegészségügyi intézmények, tüzoltók, lelkészek, orvosok és állatorvosok hivatásuk teljesítésére használnak.

Üzem és ipartelepek birtokosai kötelezhetőek, hogy kivételes célokra telepüket az egész személyzettel együtt használatra átengedjék.

Bármilyen magántulajdon, ház, lakás, telek, épület, vasút, közlekedési eszköz a haderő céljaira azonnal lefoglalható vagy kisajátítható. Ennek az eljárására külön rendelkezések is irányadók. A csapatok táborozására és készleteik elhelyezésére minden magánhelyiség rendelkezésre bocsátandó.

Háztartással bíró lakosok kötelezhetőek, hogy személyes szolgálatra igénybevett egyéneknek élelmet nyújtsanak. Az élelem értéke és ára rendelkezésben fog megállapítani.

Élelmicikkek a hatóság felszólítására azonnal átadandók.

Ugyanez áll a takarmányra és a közlegelőkre is. A közlegelők kötelesek a betegeket ápolás alá venni, kórházait a fegyveres erő céljaira tartoznak átengedni.

Hadiszolgáltatások teljesítésére kényszereszközöket is lehet alkalmazni. A szolgáltatás megtagadása azonföül katonai büntelmi hatáskör alá tartozik.

Ágyudörgés között.

Finis . . .

Csendes csatatéren pusztá, néma minden,
Messze már az ellen.
Csendes csatatéren halkan felsóhajta
Haldoklik egy ember.

Halványarcu asszony két kicsi fiával
Oly epedve várja;
A haldokló szemét halvány holdfényénél
Egy hónap lezárja.

„Egém nem vár senki távol kis falunkban,”
Sóhajt fel a hónap elszoruló szívvél
S büszke férfileke fájdalommal kérdi:
„Én édes Istenem, mért nem mentem én el?”

Tábori pósta.

Tegnap egy diadalmas harc hevében
Egy kozák előtte a halkanom.
Azért, hogy ilyen kúsa az irásom,
Bocsásson meg nagyságos asszonyom.

Es feledje el, kérem, sok sok gúnyos szavam
S a fájó sebet, mit tőlem kapott,
Azért, mert engem oly nagyon szeretett,
En Asszonyom, hogy annyit zokogott . . .

Mert lássa, én most messze utra megyek
S magát többé nem látom sohasem.
Édes hazámért szép lesz majd a halál,
Fogadja hát búcsútüdvözletem.

Mert csak egy volt szép élt lenn a földön:
A maga hűségét két szemre;
Ugy-e majd ejt egy-egy könnyet ériem? . . .
Bocsásson meg. Édes, Isten vele! . . .

Farkasné Siposs Erzsé.

SABÁC ALATT.

— Egy sebesült önkéntes elbeszélése. —

A magyar lelkesedés, az uton reánk szórt virágok illata elkísért bennünket egész a harctér küszöbéig. Sapkámom még el sem hervadt a cserfalevél, már ott voltunk a déli határon a táborban, hol farkasszem néztünk a tulsó parton sötétlő fekete szerb hegyekkel, hol a bokrok között voltak elrejtözve a szerb előőrsek még a komitácsiak. Egy hete pihenünk. Esténként, amikor nem vagyok szolgálatban, hanyatt fekszem a Száva partján, valamelyik bokor alatt s nézem a csillagos eget. Épen olyan, mint odahaza. Épen olyan, mint akkor, mikor kis gyerekek voltam és kint aludtam a szérűn, az asztagon. Ott a göncöl-szekere. Most is úgy hajlik lefelé a rudja, mint akkor. A tejuton végig porzik Csaba királyfi lovasainak aranypatkója.

Haj! Csaba királyfi. Látod-e, hova jutottunk? Megölték a királyfinkat, meg a feleségét. Nem becsületes harcban, hanem alávaló orgyilkos módon, ahogy est a szerbek szokták.

Most eljöttünk, hogy megtanítsuk módra est a csűrhe hadat.

Augusztus 11.

Megfújják a kürtöket. Az éles, vékony ezredkürt beleszólt a levegőbe, onnan a szivekbe. Sorakozó.

A nap erősen tűz. De már anyira megszoktuk, hogy fel sem vesszük. Jó bakancs

csom van, még csikorog is a kemény ország-uton, mintha az ára nem volna kitízve.

Megindulunk. Egyik kilométer a másik után marad mögöttünk. Észre sem vesszük, hogy negyven kilométernyi utat tettünk meg erőltetett gyors menetelésben.

Késő este érünk a Száva partjára Sabác alá, a folyó csendesen, fehéren hömpölygött medrében. A víz tükrében ezer és ezer csillag nézegette magát. Ragyogott mindannyi, mint a szerelmes menyasszony szemei, mikor esküvő előtt a tükrében nézegeti magát.

Kevés idő volt a pihenésre. De mivel éreztük, hogy nagy dolgok előtt állunk, mindenki iparkodott, ha tudott, kényelmes helyet keresni s aludni.

Lefeküdtem egy tölgyfabokor tövében, de nem jött szememre álom. Csak néztem a távolba, Sabác vára felé. Rágondoltam az édes anyámrá, meg a jó öreg királyunkra, melyiknek lehet most nagyobb bánata, aggodalma? Furcsa össze-visszaságban toldónak agyamban a gondolatok.

Halálos csend ül a Sabác vára körül, mely feketén mered a Száva csillagos tükrébe. Csak az örök járnak, de azokat se látni. Fedett helyen nyitott szemmel figyelnek, nem is lehet észrevenni a szürke ruhában. A bajont sem csillag, mert rozsdát mart rá a salétromsav.

Azt sem tudom, hogyan, csak elszenderültem.

Ejfélfelé csendesen felkeltenek bennünket. Zaj nélkül talpraállunk.

Az órámat nézem, megállott. Az uton nem volt időm felhúzni.

De már elmúlt bizonyosan éjféli.

Odajön a kapitány s halkan kiosztja a parancsot.

Majd a hadnagy jön mellém és halkan fülembé sugja. Nem volna kedves elsőnek lenni? Jobb szeretem, ha önkéntes jön velem. Lőtél-e? Meg van-e a munició?

— Száznegyven éles, feleltem.

— Akkor, előre!

Halkan csogott a Száva vize. A kavics csikorgott a lábunk alatt, pedig iparkodtunk anyyira-mennyire nesztelen járni.

Az egész ezred, csupa magyar baka, már ott állott a parton. Vagy kéteszás csónak himbálódzott a víz tükrén. Hadnagyunk, én, egy altiszt és huszonnégy baka beleugortunk az egyikbe s két három éveső-csapással kiint voltunk a Száva közepén.

Az evezők lapátolását alig lehetett hallani. A messziről figyelő a víz locsogásának gondolhatta volna. A szerb parton a vár tövében apró pontok teketedtek.

Egyébként kihaltak, élettelennek látszott a táj.

— Majd lesz itt világosság mindjárt, gondoltam magamban, manlicheremet térde-men keresztül fektetve.

Vagy tíz évesőcsapásnyira voltunk a többiek előtt, kik sűrű rajban szorosán egymás mellett szeltek a habokat.

Ebben a pillanatban fény villan a sabbaci parton. Egy dördülés s valami kemény tárgy koppán a csónak acélbádoggal borított oldalán. Célzásra emelem fegyveremet, hogy oda löjje, ahonnan a fényt felvillanni láttam. A hadnagyom visszaint. Csendesen haladunk tovább.

Egy más uton jön vagy kéteszás acélcsónak. Mindegyikben harminc ember. A szürke uniformisba öltözött katonákat már tíz-tizenöt lépésnyi távolságban alig lehet észrevenni.

De mégis éles szemük van a szerb komitácsiaknak, mert ugyancsak ropog a sortűz

a sabaci kupalaku hegy tetejéről. Csakhogy fene rosszul céloznak, mert a golyók nagy része fejünk felett süvölt el s úgy csapódik a vízbe.

Visszaszökök az elhagyott partra. Ott állanak már a vártüzek teljes rendben a nagy, tizenötcentiméteres ágyuk mellett, hogy a készülő koncertben a nagy bögöt képviseljék.

Már vagy husz lépésnyire lehetünk a szerb parthoz, mikor megszólalnak a mi ágyaink. Rettenetes mély dördülés. Utána sivit a golyó. A következő pillanatban oda csap a szerb bokrok közé, hol irtózatossá válik a kerekedik. Egymás után szállnak a golyók, melyek hivatalosan is bejelentik látogatásunkat a szerb táborban.

Hol itt, hol ott csap le egy granát. Amint az éjszaka sötétjében szétrobban, szinte döng a föld, ahol leesik, felturja a földet magasra, a szél belekapaszkodik a felhányt homokba s mint nagy porfelhőt szórja szét. A fellobbanó világosság fényénél látjuk, hogy itt is, ott is, eldugrik rejtekből egy csomó szerb a futva kapaszkodik felfelé a hegyre vagy pedig szalad a Valjevó felé vezető országútra.

Eközben a szerb partról is egyre sürribben jönnek a golyók. A mieink akkor már nem állhatják meg, hogy sapkáikkal ne intsenek a szerb partok felé. Nem jól löttük, hékás. Tíz lövés, egy treffer sincs benne.

Talán nincs is magja a szerb ágyúnak.

A hidászok ezalatt gyorsan eveznek. Mennél jobban közeledünk a szerb parthoz, annál nagyobb a vágy, hogy nekimehesünk a szerbnek.

Már vagy tíz lépésre lehetünk. Embereink meg se várta, hogy a csónak partot érjen. Beugortam a vízbe, utánam a többiek. Pár pillanat alatt fel- és lefelé mindennünnen jöttek katonáink a csónakokból.

A bokrok és fák annyira-mennyire elfedtek bennünket. A szerbek gondolták ugyan hogy jövünk, de arra nem számítottak, hogy oly gyorsan és sokan átkelünk, mert akkor hőköltek vissza, amikor a szürkülő világosságában husz-harminc lépésnyire közelíthettek meg bennünket, kik már akkor sűrű rajjokban nyomultunk előre.

Hadnagyom elkialtja. Tüzelni! Csattogott a maulicher závarzata. Puskaropogás. Nyomában felhangzó rémes ordítás. A rációk nem tágtanák. Visszalönek. Mellettem tédre esik egyik katona. Lehajlok hozzá, hogy hol sebesült meg. Látom, hogy az őrmesterünk.

Előre, kiáltja nekem. Majd elvisznek. A lábikrámba lőtt a buta.

Kezkeleti magyar fiu volt. Ugy káromkodott és szidta a rációkat, mint a jégeső.

Oly határozott hangon kiáltotta: Előre! mintha ő lenne a fővezér.

Megfordultam. Akkor már olyan közel jutottak hozzánk a szerbek, hogy szuronyomat is használhattam. Őrmesteremet felkapja két katona s kivitték a tűzvonalból. Én pedig futólépésben rohantam előre, ahol már embereim egy tisztáson valóságos díjbirkózásban mérköztek a szerb komitácsikkal. Öröm volt nézni, hogy egy pesti jászcsibés, hogy gyűrt is egy ősies komitácsit. Mikor leszurta, lábáról lehuata a vörösbarna aszijából font bocskort. Egy bokor alján ledobta a bakancsát, mely keresztül volt szurva, s melyből csak úgy dől a vér s a bocskort felrántva, újból előre rohant.

A szerbek nem tudtak támadásunknak ellentállni, visszahúzódtak Sabácsba, a városba.

Mi utánuk, mindenütt a sarkukban. Aki visszafordult, azt fel is nyársaltuk vagy lelőttük.

Soha életemben nem szerettem a vért. Még a csirkét se nézhettem, mikor levágták. Szelidlelkű édes anyám úgy nevelt, hogy még most is, ha mint katona, hazajöttem, azt mondták a lányok, reám vonatkozólag: Hazajött a mama kedvence. Pedig hogy jó katona voltam, bizonyosság arra három csillagom, melyet már husvétkor felvarratam a kabátomra. De most részeg lettem a vértől. Mikor első lövésemről találva az első ráció elöttem a porba bukott, önkénytelenül is ré gondoltam arra csufolkodó kis lányra: Hej ha most látta volna a mama kedvencét, a gyilkos katorát. Azután pedig dolgoztam, mint egy henteslegény a vágóhídon. Fekete, véres voltam a portól, piszoktól és vértől. Mellettem rohanó hadnagyom úgy nézett ki, mint egy jóra való kéményseprőlegény, szép szőke angol hajusza most ismeretlen színben pompázott. De magam sem lehettem különb.

Sabác utánai mi voltunk az elsők. Egyetlen katonát sem lehetett látni. Utánuk, mint a zivatar jöttek a mieink. Egyszer csak egy félig nyit utcaajtó mögül lövés dördül s utána hadnagyom a fahoz dől. — Meglöttek, hörgi. Száján nyomban kibuggyan a vér.

Egyetlen tisztással benyomtam az ajtót. Egy tizenhét éves kamasz futott ép az udvaron keresztül. Kezében rendes szerb gyalogsági mauser-puska. Államhoz emeltem fegyveremet. Lövök. Egy csirkeolnál halodolva leesik. Az ablakból ekkor két lövés dördül. Nekem volt szanva, de egyik sem talalt. Csak az egyik vitte el a sapkámot felejtet, már régen elhervadt rózsát.

Berontok a házba. Vén boszorkány lövöldöz az ablakon keresztül. Egy szuronydöfés elémította.

Az utcákon, a házakban mindenütt sívalkodás, sírás-rívás.

Ambár a lakosság nagy része elmenekült. Hadnagyomat, mire kiértem, elvitték a sebesültvívők. A kötözőhelyen találkoztam vele később, mikor én is oda kerültem. Még oda is lövöldöztek a szerbek. Még orvosainkat sem kímélték. Ezen azután felbőszültek a mieink s sem volt irgalom azok számára, akiknek kezében fegyver volt, akár férfi, akár nő volt.

Katonáink átjuttattak minden házat. Ekkor már teljesen kivirradt.

A nap aranyos sugára úgy mosolygott reánk, s a vállunkat veregette meleg, arany kezével.

A főuton, mely folytatását képezi a Valjevó felé vezető országútnak, már megelőztek mások. A harmincnyelcs bakák rohantak ott, mint a spanyol bikaviadorok, a mikor már a kegyelemdöfést adják meg a porban fetregő bikának.

A gyűrűként záruló rajvonal maga előtt hajtja az itthon maradt népet, mely velünk szemben nagyon alattomosan és ravasszal viselkedett. Ahol lehetett, a védtelen katonát megtámadta, eltette a láb alól.

Az egész lakosságot betelerelték a templomba s rájuk zárták az ajtót. Az őrnagy ur katonákat állított az őrzésükre, mert különben agyonverték volna őket, annyira dühöseket voltak, a fiuk alattomos, piszkos viselkedésük miatt.

A tűzvonalba állókat felváltották. Táborát ütöttük.

Az utászok megkezdtek a tábor körül-írtóztatását.

Mi a felváltás után letelepedtünk. Akinnek kedve volt, ebéd ideig szétnézett a városban.

Én a szakaszommal, amelyből tizenegyen hiányoztak, mert elvitte őket az ambulancia, leheveredtünk a gyepre. Megmosakodtam, fegyveremet vizsgáltam. És ekkor jön a szomszéd szakaszbeli önkéntes káp'ár, a Móric, aki banktisztviselő egyik vidéki városban. Egyébként iskolatársak voltunk. Hossznyaku butelliákat hozott.

— Meg vagyok elégedve magammal! Mondotta hetykén. Lesz áldomás a győzelemre, büszkén mutogatva a palackokat.

— Te Móric! Hol szedted?

— Ahol volt. Én csináltam a nagyszerű felfedezést valami urasági pincében. Neze igyunk a gazdája egészségére. Gott über die Welt. Isten tudja, hol van. Megállj csak. Lesz disznótör is. Oda nézz!

Az egyik utcából két darab hizott disznót hajtott két baka. A Móric kérde tőlük, hogy ki van itt hentes. Ki tud disznót ölteni. Mindjárt skadt öt-hat legény is. Nyomban ott a bajonettel leszurták a mangalicákat. Fel is darabolták.

Előre csettentett hithü, jámbor nyelvvel a disznópecsenyének. Amelyből azonban nem ehetünk. De a bor jó volt. Kevés volt, de jó. Szinte felvidámitott. Móric hengegette a vitéségével, olyan jól esett neki a bor, hogy megoldódott a nyelve. Mindig azon sopánkodott, hogy miért nincs tábori fényképész, aki levette volna, mikor harcolt, a Régika számára. Most majd el sem fogja neki hinni.

Egyszer csak megszólal a riadó. Uccu neki, egy pillanat alatt talpra ugrottunk. A Móric kedvetlenül vette le szájáról a fiaskót. Hogy a fene egye meg, most kell ennek is jönni.

A szerbek, mintha földből bujtak volna elő, mindenfelől előnyomulni kezdtek táborunk felé azon a részen, ahol az utászok még nem csinálták meg a drótkerítést.

Árulás! hangzott mindenfelől. De azt nem lehet oly rövid idő alatt elbeazélni, mint amily gyorsan mi sorakoztunk.

Egy nagy csapat komitácsi és asszony hátbatámadott bennünket ép akkor, mikor az ebédhez készültünk.

Izonyatos lövöldözés támadt. Majd nekünk rottant minden oldalról, miután a még el nem zárt részen táborozási helyünkre nyomultak. Bugott a kürt. Éroztoroka tulharogta a lármát és kiáltozást.

Ránk nézve fontos dolog volt, hogy pozíciónkat megtartsuk, mert a tábori tüzéség csak most kezdte meg az átkelést a Száván, az azóta alig egy óra leforgása alatt vert hidon.

Ropogott a puskatüz. Vezényszó nélkül lőtt mindenki, ahogy tudott. Gyorsan és határozottan rohantunk előre, visszaverve minden támadást. Jobbra-balra hullott a szerb, de a mi sorainkban is hézagok támadtak, amelyeket gyorsan pótolni az előre nyomuló hátvéd.

Nem telt bele félóra, levertük a szerbeket, akik mint a riasztott birkanyáj, menekültek Valjevó felé.

Sebesültek és halottak között nyomultunk előre a kuzorica-földeken keresztül, hol élet halálhercot kellett sokszor vívniunk a rejtekből előbujt komitácsikkal, akik megérezvén a végveszedelmet, irtózatossá válnak dühvel támadtak reánk.

Itt már ököre ment a harc. Nem volt kegyelem senkinek. Egyik baka a földön birkozott egy marcona szerbvel, a kin nem

is volt egyenruha, mégis harcolt. Hol az egyik, hol a másik volt alul. Még láttam, mikor a baka felkelt a földről, felveszi fegyverét, s hogy a szerb nem mozdult többé, mikor egyszerre kiesik a fegyver az én kezemből is s balkarom véresen aláhanyatlik, szemem elcsúszott. E pillanatban mintha édes anyámat láttam volna, ki védőleg terjeszti ki felém áldott két kezét.

A mellettem futó katonák karjába fogva elvezet a kötözőhelyre, ahol az orvosok kötöztek és egészségügyi csapatokhoz tartozó katonák hordágyakon szállították a sebesülteket.

Egyik orvos felhasította a karomon a kabátot s csak akkor láttam, hogy alsókaromon réssal futott át a golyó. Bekötötték fehér gézzel, azután elvittek engem is. Nagy fájdalom dacára egyetlen szisszenés sem hagyta el ajkamat, mert ott láttam csak a hőseket, kik a legnagyobb fájdalmakat panasz nélkül viselik.

Mikor vittek, akkor pillantottam vissza, hogy a sabáci vár legmagasabb részén egy messzire látszó piros-fehér-rőd zászló lobog. Az egész ütközetben nem indult meg a szívem, de ennek láttára kicsordult a könnyem.

A sebesültívő katonák dicsekedve emlegették, hogy mionk lett végleg Sabác. Vad, rendetlen futással menekül a szerb délnek Kragujevac és Nis felé.

A tábori kórházban kerültem össze ismét Mórival, akit bokáján ért a szerb golyó. Kutyamódon szidta a komitácistákat és nagyon sopánkodott, hogy nem lehet a dísznótorban. Mások eszik meg az ő általa rekvirált fuom pecsenyét. Hát nem dísznőség ez?

— Ne fejj semmit, Móri. Mondom neki. Majd visszamegyünk. Csak meggyógyuljon a karom, meg a lábam.

Xersék János.

A sebesült katonák kórháza.

A város 30 sebesült elhelyezését magára vállalván, e célra a róm. katolikus fiúiskolát rendezte be.

Ezt az intézkedést nem hagyhatjuk szó nélkül most, midőn még változtatni lehetne rajta. A jelzett iskolát ugyanis csak azon esetben, kényszerűségből lehetne kórházi célokra felhasználni, ha Léva városában erre más, alkalmasabb épület nem volna található. De ott van az állami tanítóképző, amely kézenfekvően, szemből, fekvésénél, berendezésénél, felszerelésénél és még sok egyéb oknál fogva, határozottan hivatva van rá, hogy a mostani kivételes, válságos időkben mint kórház is szolgáljon a nemzetnek, az államnak.

Szellős helyen, a város piszkos, szennyes, poros levegőjén kívül emelkedik ez az épület, tágas világos, szellőztethető teremmel, tágas — a lábbadozók sétahelyeül szolgáló — tiszta, szellős, világos folyosóival. A fiúiskola a házak közé szorulva, poros, bűzös csatornája utcákra nyíló ablakaival, szűkes szobáival, nem folyosókkal, sem sétahellyel nem rendelkezik. Illemhelyei az udvaron vannak, egyszerű, pöccögdrös bódékban, ahová a sebesült betegeknek csak lépcsőn lehet eljutniok. Kívülről nem betegnek való. A képzőnek pompás, egészséges, tiszta vize van. A képzőben száz új, kényelmes ágy van, a fiúiskolában a honvéd laktanyából szerzett katonák-ágyak állítottak fel. A képzőben vízvezeték van; mosakodó helyiségek modern mosdókkal, fürdőszobák. Mindez a fiúiskolában nincs meg. A képző butorzata lehetővé teszi, hogy az ágyban fekvő és lábbadozó beteg megjelje azt a kényelmet, amire szüksége van. A fiúiskolában azt hiába keressük.

A kik a betegápolás kérdésével gyakorlatilag, de akár csak elméletben is foglalkoztak,

tudják hogy a környezet, melyben a szenvedő ember fekszik, nagy hatással van a kedélyére, a lelkére. Ez a hatás elősegíti, siettetni vagy hátráltatja a gyógyulást, aszerint, amint kellemesen, vagy kellemetlenül érinti a szenvedőnek lelkét.

Ime a képző világos, tágas, barátságos szobái, melyekbe bemosolyoghat a minden élet kútforrása, a napsugár. Vele szemben ott az iskola nyugat- és északra tekintő szobái. Az a látvány, mely a képző ablakából a szenvedő beteg elé tárul, felemelőleg hat annak lelkére, pillanatra derültté változtathatja annak borús kedélyét. A fiúiskola ablakából mit lát? Házatöket, kúrtöket és a villanytelep koromesőt szóró füstfellegét. Azután ott a templom tőszomszédban. Hajnalban a várva-várt üdítő almot, mely végrehalára elfeledtette a szenvedővel aggodalmait, szorongását és testi kínjait, kerülhetetlenül megzavarja a korai harangszó. Ez kong a lazás beteg füleiben naphosszat ismételtlen és még az őrlőngésig is feszítheti szegénynek amúgy is túlzgatott, nyugodalmat vagyó és joggal igénylő idegét.

Sokat, igen sokat lehetne meg felsorolni, annak igazolására hogy a sebesültjeinket csakis a képzőben lehet és kell elhelyezni, ha a nemes célt tartjuk szem előtt és nem csak azt, hogy a formának tegyünk eleget.

Kiskunfélegyházán a város polgármestere az ottani állami tanítóképzőt egyszerűen lefoglalta a kórházi célra és az állam ez ellen nem tiltakozott!

Kérjük sürgősen az itteni képzőnek ugyan e célra való átengedését.

Különbélek.

— A lévai vöröskereszt egyesület me, vasárnap délután négy órakor a lévai városbába nagytermében közgyűlést tart. Mint tudjuk, a lévai egyesület tagjai csak egy évi kötelezettséggel írták alá a taggyűjtő ivatek. A központi vezetőséget nagy örömmel töltötte el a lévai hölgyek lelkesedése és a nemes ügynek oly nagy szeretettel való felkarolása. Amidőn a legnagyobb elismeréssel adózik ennek, mélyreható, alapos érvekkel fejti ki, hogy a vöröskereszt egyesület nagy célja alkalomszerű, nem időleges és működése nem nyer befejezést a háborúval, hanem az a békében is nagy arányú feladatokat teljesít, amelyek igénybe veszik a nemzet áldozatkészességét, ezért arra kéri a lévai tagokat, hogy aláírásukat tekintésük alapszabályszerű kötelezettségnek, mely hat évre terjed vagyis, hogy a most megalakult lévai vöröskereszt egyesület működését legalább hat évre biztosítsa. Mi a legnagyobb készséggel hajunk meg az igazán hazafias okokból felvetett érvek súlyát és a magunk részéről is melegen ajánljuk a közgyűlésnek, hogy alapszabályszerű kötelezettséggel váják tagjává ennek a csak csekély áldozatot kérő nagy hivatású egyesületnek. Nem volna célja, ha csak egyévi működése volna biztosítva, mert a békében is nagy és szép feladata van a vöröskereszt egyesületnek, amelynél szebb, humánusabb célú egyesület nincs a földkerekségen. Hisszük, hogy egyesületünk megérti a központ nemes intencióját és a ma délutáni közgyűlés egyetelmű elhatározással el fogja határozni, hogy ugy, amiként az ország minden városában történt az alakulás, Léva is a vöröskereszt egyesület tagjai hat évi kötelezettséget vállalnak, mert csak így fejthet ki egyesületünk eredményes működését. Az elnökség a közgyűlésen nemcsak az egyesület tagjairól, de az ügy iránt érdeklődőkről is a legszivesebben látja.

— Gyászmise a papáért. Az elhunyt X. Pius pápáért folyó hó 26.-án, délelőtt 9 órakor ünnepélyes gyászmise volt a plébánia-templomban, ahol az alkalommal gyászpompá borította a szentély hátterét és a főoltárt, a elyél *Báthy László* prépost nagy segédlettel végezte a szentmisét, melyen megjelentek: a honvédség, a város tisztikara, a városban székelő összes hivatalok és tanintézetek képviselői és igen nagyszámú közönség.

— **Betegápolónók oktatása.** A Vörös Kereszt-egyesület lévai főokjának elnökségénél városunk könyvtárlelteszvíví női közönségéből mintegy ötvenen jelentkeztek a betegápolónói oktatás hallgatására. A jelentkezőket az elnök három csoportba osztotta be. Az elméleti oktatást dr. *Frommer* Ignác, dr. *Karafiath* Máriaus és dr. *Prisner* Gyula vállaltak magukra, akik az irgalmas nővérek intézetének teremében végzik az oktatást, amely e hó 25.-én kezdődött, azonnal hetenként háromszor, kedden, csütörtökön és szombaton folyik. Az elméleti oktatás befejezése után a műtéteket és kóteleket dr. *Lakner* Zoltán kórházi igazgató fogja bemutatni a kórház műtőtermében.

— **Aranyért vasat.** Az *Augusztus* főherceggasszony *Aranyért vasat* jelszó alatt alakult *Országos Segítő Bizottság* arra kérte fel hazánk közönségét, hogy a haza- és emberbaráti szeretet oltárára arany vagy ezüst ékszereket adományozzon, melyekért „*Pro Patria 1914*” vésettelt vagyűrt kap cserébe. Az akció mindenütt a legszebb eredményt érte el. Az akciónak az az előnye is van, hogy holt tőkét szabadít fel, mert hiszen a fiúkokban fekvő ékszerek darabok nem képviselnek forgó tőkét; most pedig belőlük beolvastás útján csengő aranyakat készítenek majd Kőrmöcsbányán és a pénz eszer, meg ezer nyomorgónak nyhibi szenvedéseit. Vármegyénkben a nemes eszmét és annak keresztűlvitelét *Keltz* Gyuláné és *Mailath* Istvánné a legnagyobb lelkesedéssel karolták fel és szervezték annak módosításait. A múlt napokban a vármegye területén ugy a városokban, mint egyes községekben meg is indították a gyűjtést. A haza oltárára szánt jólelkű áldozatait városunk hazafias közönsége e hó 26.-án, délután 3—6 óra között az Árvaházban *Lakner* Lászlóné urasszonynak adta át; akit a gyűjtéssel *Keltz* Gyuláné bizott meg. Léva lakossága — követve a fenséges főherceggasszony nemes szívének sugallatát, — ez alkalommal is régi jó hirteléhez méltóan viselte magát. Az adakozók száma 272 volt; de sz aranypénzek, arany- és ezüstékszerek összege tetemesen magasabb, mert igen sok adakozó 4—5 tárgyat is ajándékozott a szent oltára. A tárgyak átvételénél az elnöknek segédkeztek: *Krajcsik* Jenőné, losonci *Szabó* Imréné, *Fizély* Teresi és *Jaross* Margit. — Az értéktárgyakért cserébe adandó vagyűrtök, mivel a készlet elfogyott, az adakozók a közhírré teendő időben fogják megkapni.

— **Önkéntes katonai szolgálatra jelentkezők.** A hadügyminisztérium által kibocsátott felhívás folytán, amint értesülünk — a hadseregbe való felvételre önként jelentkezők: dr. *Gyapay* József, dr. *Hets* Béla, *Huberth* István, *Kerekes* Zoltán. — A rendőrkapitányi hivatalból az önként jelentkezőkről a következő névsort kaptuk: *Miklósv* Béla, *Krammer* József, *Pivaresi* István, *Molnár* Sándor, *Kuczmin* Ferencs, *Laczkó* Sándor, *Molnár* József, *Csik* Imre, *Dobány* István, *Szeniczoi* Gyula, *Tamás* Mihály, *Laczkó* Lajos, *Báthy* Zoltán, *Gáspár* Imre, *Antek* Károly, *Grápka* Ödön, *Ferenc* József, *Dokupil* István. — A hadi szolgálatra ajánlkozó önkéntesek tegnap utaztak Esztergomba, ahol a felvételt iránt a sorozó bizottságnál fognak jelentkezni.

— **Áthelyezett segédlelkészek.** *Varga* Géza, a lévai ref. egyház segédlelkésze a pesti-szentlőrincsi egyháza adminisztrátornak nevezetvén ki, — helyét *Patay* Károly esperes intézkedése folytán szept. hó 1.-től *Boldizsár* György mohii segédlelkész foglalja el.

— **Az élelmiszer-uzsora ellen.** Léva város előjárósága is felhívta falragaszok útján a közönséget, hogy ha élelmiszer-uzsorát tapasztal, azt haladéktalanul hozza a hatóság tudomására, mert a hatósági ármegállapítás csak akkor érhető meg, ha panaszkok emeltetnek a drágaság miatt. Jóakaratu, de nem célravezető intézkedés. Mert éppen az a baj, hogy ssás ember közül alig fogja egy magának azt a fáradságot venni, hogy a piacról a városbába menjen, ott esetleg bosszú ideig várakozzék,

míg a panaszát felveszik; talán még tanukat is keresen és a tárgyaláson órákat töltésen el. Ilyen módon nem lehet az élelmi-szerekkel üszört uszorától megvédeni a vásárló közösséget. Hanem *Ujpest* városban a népségi-iroda és a rendőrség megmutatták, hogy miként kell ezen ügyben helyesen eljárni? A népségi-iroda egyes tagjai a piacokon tartózkodnak; ott van egy-egy irodásként felállítva s a helyszínen nyomban felveszik a panaszokat, a tanukat kihallgatják és a rendőrhatalóság azonnal meghozza az ítéletet. — Így kellene mindentől eljárni.

— **A lévai uradalom jótékonyága.** A lévai uradalom igazgatósága a háború kitörése után azonnal elhatározta, hogy az uradalom hadbement összes alkalmazottjainak családjáról gondoskodni fog és a népségi-irodának 5 ezer koronát adományozott. Lovag *Schoeller Gusztáv*, az uradalom kormányzója, aki mint landwehr-hadnagy szintén a harctéren van, — legújabbán azzal a tétellel, hogy az uradalom jótékonyágát, hogy átiratban értesítette a város polgármesterét, miszerint a volt inspektori emeletes lakásnak (őreg kastély) helyiségeit teljesen berendezve, a hadjáratban megsebesült katonák gyógykezelése céljából való elhelyezésére felajánlja. — A nagylelkűségnek eme szép és emberbarát: szeretettel valló nemes megnyilvánulása — azt hisszük — nem szorulnak bővebb kommentárra.

— **A megváltoztatott vasúti menetrendet** lapunk mai számának 7-ik oldalán közöljük. A közlekedő vonatok postát is szállítanak.

— **Az új kétkoronás bankjegyek.** Ma egy hete már Léván is forgalomba kerültek az új kétkoronás bankjegyek, amelyeket azért adtak ki, hogy szaporítsák az aprópénzt, mert ezt igen nagy tömegekben levették és felvették a katonasággal a harctérre. Az új kétkoronás elég tetszetős pénz, az alakja megfelelő. Nincs külön magyar és német oldala, hanem az elülső oldalon egyforma betűkkel békésen áll egymással szemben a magyar és német szöveg.

— **Elmaradnak az egyházi körmenetek.** A kivételes intézkedésekről szóló 1912. évi LXIII. t.-c. értelmében a minisztériumnak a gyülekezési jog korlátozásáról kiadott rendelete egyes vármegyékben és városokban az egyházi körmeneteket is betiltotta. Ezért számos helyen az egyházi hatóság már intézkedett a körmenetek elmaradásáról.

— **A szövetségi hűség jelvénye.** Hú katonánk vitélül harcolnak hazánkért és reánk, itthonmaradottakra hárul a nemes feladat, hogy minden fillérünket azok segítségére fordítsuk, akiknek nemcsak hozzátartozójukat, de egyszerű-mind kenyérkeresőjüket szolgáltatta hadba a hasa hívó szava. Ezt a célt szolgálja az *Országos Segítő Bizottság*, amikor királyunk és hú szövetségese, II. Vilmos császár retiefjével izléses emlékjelvényeket bocsátott ki, amelyek a két nemeset szövetségét szimbolizálják. Hiszünk, hogy rövid idő alatt egyetlen magyar ember gomblyukából sem fog hiányzani ez a jelvény, amely a szövetségi hűség jelképe mellett azt a magasztos célt is szolgálja, hogy a befolyó jövedelem a hadbavonultak családjainak szükségletein segítsen. A jelvény ára 1 korona.

— **A pápaválasztás.** A bitorosok kongregációja elhatározta, hogy a konkrét tekintetében a konstitúció rendelkezéseire tartja magát. Ennek fogva a konklávé e hó 31.-én, hoinap kezdődik.

— **A harcban megsebesült tanár.** *Bartos Ede*, a lévai főgimnáziumnak derék és közkedveltségű tanára, aki az első közzött vonult a harctérre, e hó 23-án Budapestről, a 17. számú csapatkórházból, tábori postai levelezőlapon a következő sorokat írta *Tóth Sándornak*, a főgimn. igazgatójának: „A sabbaci 18-iki szereplésem után jelenleg itt üldök, hogy nemcsak ismét fegyverbe álljak. Szívesleg üdvözléssel kénséges hive: *Bartos Ede*.” — Ezen értesítés burkoltam azt fejezi ki, hogy a tanár a

sabbaci ütközetben megsebesült a most Budapestben ápolják. Az igazgató a főgimnáziumnak Léván levő összes tanárai által aláírt következő meleg sorokat intézte a tanárhoz: „Hős kollégánkat büszkeséggel emlegetjük; szeretettel üdvözljük és őszintén óhajtuk, hogy minél előbb jó egészségben láthassuk magunk között.”

— **A Bars távirati tudósítása.** A Bars kiadóhivatala — amint arról a közönség már meg is győződhetett — a harcterekről érkezett hivatalos táviratokat, amelyeket a közönség a kiadóhivatali árkatában időközben naponként olvashat, a város intelligenciájának támogatásával, — anyagi áldozatot és fáradságot nem kímélve, 24 órával előbb közli, mint a fővárosi lapok.

— **A lévai cserkészcsapat** 24 tagból áll. Ezek az értelmes, okos fiúk teljesen méltók a fővárosi csapatokhoz, melyek immár a hatóságok és a katonai méltóságok elismerését vívták ki. Nájuk is csendben, észszerűen és pontosan teljesítik feladatukat, amelyet parancsnokuk oszt ki közöttük. Segédkeznek a katonák itthon maradt családjának szükséges munkálataknál. Egy asszonynak gabonát vittek a melomba, megörietik, hazahozzák a lisztet. Egy szegény kertésznek kerti munkáját elvégzik, a piacra hordják és árulják a zöldséget. Küldönci szolgálatot teljesítenek, vasutaknál, más közintézményeknél a torlódas elkerülése végett fenntartják a rendet. És minden munkájukat oly pontosan, akkurátusan végzik, mint a katonák. Elismeréssel és dicsőréttel kell adóznunk a lelkes kis csapatnak, melynek lévai parancsnoka *Faragó Ede* kép. növendék.

— **Takarékoskodni kell a városoknak.** A beügyminiszter rendeletét intézett a városokhoz, hogy jelenleg minden-nemű közzállítványok és befektetések, még azok is, amelyek már korábban megszáraztattak és amelyekre esetleg fedezet is volt, — szüneteltesse és ha már a munkálatok megkezdődtek volna, szokat is halasszák el a városok.

— **Elhalasztott tanfolyam.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium az érdekelt többi minisztériummal egyetértően az igazságügyi és közigazgatási tisztviselők részére október 1.-től 10.-ig Budapestben és október 12.-étől 17.-éig Kolozsvárott rendezni tervezett jog- és közigazgatási tanfolyamot később meghatározandó időre elhalasztotta.

— **Ipariskola megnyitása.** A kereskedelemügyi miniszter határozata folytán a köröczbányai csipkeverő-iskolán az 1914-15-iki tanév a rendes időbe, szeptember hó elején kezdődik.

— **Az ezüst forintok forgalomban.** Az Osztrák Magyar Bank vezetősége az aprópénzforgalomban nagyon érezhetővé vált szükség következtében — mint értesülünk — elhatározta, hogy a már bevont, de még mindig épségben tartott régi ezüst forintosokat ismét közforgalomba hozza. A bank birtokában min egy 200 millió korona értékű ezüst forintos van, amelyek nagy hasznára lesznek a pénzforgalomnak.

— **Elmaradnak a bérnyelések.** Az esztergomi főegyházmegye területén a folyó év őszére kitűzött bérnyelések, tekintettel a háborús időre, — elmaradnak.

— **Kórház Garamszentbenedeken.** Az esztergomi főegyházmegye, mint értesülünk, elhatározta, hogy a garamszentbenedeki apátság tágas és megfelelő épületét felajánlja a megsebesült elhelyezésére a Vörös Keresztnek.

— **A segítő-irodák levelezése portómentes.** A kereskedelemügyi miniszter a katonai szolgálatra behívottak családjainak segítségére alakult bizottságoknak közönséges (nem ajánlott) pénzes levelekre és postautalványokra — a helyi forgalom kivételével — portómentességet engedélyezett. A portómentesség azonban csak a bizottságoknak egymásközi és a hatóságokkal való levelezésre vonatkozik. A közönségesnek a bizottságokhoz, illetőleg irodákhoz intézett levelei és az irodáknak magánosokhoz küldött levelei továbbra is portókötőlesek maradnak.

— **A katonai szolgálat alóli felmentés.** A kormánytól szigorú rendelet jött a törvényhatóságokhoz, melyben közli, hogy a katonai szolgálat alól való felmentés sem katonai, sem pedig erkölcsi szempontból nem kívánatos. Csak elengedhetetlen szükség esetén s ha katonai üzemek fenntartásáról van szó, kérhető a szolgálat alóli felmentés.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter *Riszner Artúr* újbányai kir. járásbíróági díjnokot a magyaróvári kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

— **Nyitrai és Tarsa R. T.** pénteken, augusztus hó 28-án tartotta évi rendes közgyűlést, amelyen hosszabb tanácskozás után elfogadták az igazgatóság javaslatát, hogy részvényenként 4 k., osztalékot fizetnek, amely már felvehető a társaság pénztárából. A felügyelő bizottság tagjai: *Szilassy Dezso*, *Fodor Adolf* és *Jánoss Jenő* választották meg.

— **A lévai mozi tulajdonosa** *Fertikó József* szintén kiveti a részét a jótékony mozgalomból. A múlt előadás tisztja jövedelme 140 K. katonáink szegény családjának feltevéseire fog szolgálni. Ezt gyarapítja az ellenőrző rendőrkapitány és rendőr díja, kik ezt a nemes célra ajánlották fel. — Ma délután és este ismét lesz mozi szép és változatos műsorral, melyből kiválik az *utolsó tunc* című 5 felvonásos dráma, mely a nordisk-film legszebb felvétele. Ezenkívül A könyvmoly és a talált medvebőr című humoros jelenetek fogják szórakoztatni a közönséget. Végül *Zára* és vidékéről fognak érdekes természeti felvételeket bemutatni.

Az elesettek és megsebesültek névsora. A bécsi cs. és kir. udvari államnyomdara birta a hadügyminisztérium, hogy a háboruban elesett és eltűnt, vagy megsebesült katonák hiteles névjegyzékét kiadja. Az államnyomda igazgatósága most megkezdte a *Bars* szerkesztését és kijelenti, hogy hajlandó a névsort minden megjelenés után megküldeni. A *Bars* olvasói tehát megszereshetik ezeket a névsorokat, ha ezt kiadóhivatalunknak bejelentik s a posta és expedíció költségekre egy koronát fizetnek.

Tanügy.

Beiratások a gimnáziumba. A lévai r. kath. főgimnáziumba az 1914-15 iskolai évre a beiratások szeptember 10-14. napjain lesznek az igazgatói irodában délelőtt 9 órától 12-ig. — A javító vizsgálatok, valamint a felvételiok szept. 10 én d. u. 3 órakor ejtettek meg. — Egyéb tudnivalók a múlt iskolai évi értesítőben foglaltatnak. — Az érettségi javítóok ideje szept. 9., Pozsonyban.

Beiratkozások az irg. nővérek intézetében. A beiratások az ovodába, elemi és polgári leányiskolába, a kereskedelmi és kézimunka tanfolyamra szept. hó 5., 6., 7. és 8-án, d. e. 8-11 és délután 2-5 óráig tartanak. Az elemi iskolák idősebb tanulóit a feleslet tanügyi hatóság a háború tartama alatt az iskolátogatás alól felmentette ugyan, de mégis arra kérjük a szülőket, hogy fontosabb ok nélkül gyermekeiket az iskolába való beiratkozástól vissza ne tartsák. A polgári leányiskolába a három első napon a II., III. és IV. osztályba az intézet eddigi növendékei, az I. osztályba pedig a július hó elején előjegyzettek lesznek beírva és csak a negyedik napon kerül a sor az idegen iskolákból beiratkozni kívánókra.

Az elemi fiúiskolába a beiratások szintén az irg. nővérek intézetében eszközöltetnek szept. 5., 6., 7. és 8-án, délelőtt 8-11 óráig, az elemi leányiskola I. oszt. tantermében. Az elemi leányiskoláról szóló fentebbi megjegyzés a fiúiskolára is vonatkozik.

Az összes iskolákban az ünnepélyes *Veni Sancte* szept. hó 9-én lesz; — 10-én kezdődik a rendes tanítás.

Az ismétlő-iskolában a beiratkozás csak a háború befejezése után tartatik meg.

Léva, 1914. aug. 28,

Az igazgatóság.

A lévai áll. tanítóképző intézetben a tanítások a rendkívüli időkre való tekintettel a következő időben kezdődnek: Szept. 12.-én d. e. 8 órától javító, magán és különbözőzeti vizsgálatok. D. u. 2 órától az I. évesek orvosi és zenei hallóképességének megvizsgálása és ehhez képest beírása. Szept. 14.-én II—III—IV. évesek orvosi megvizsgálása és beírása. Szept. 15.-én *Veni Sancte*, a tanév megnyitása és a tanítás megkezdése. A kijelölt időre mindegyik növendék tartozik megjelenni.

A lévai izr. népiskolában a beiratások f. évi szeptember hó 1., 2. és 3.-dikán d. e. 9 órától 12-ig és d. u. 3—4-ig a hitközség tanácstermében eszközöltnék. Az iskolaév megnyitása szeptember 6.-dikán lesz.

A tanulók a beiratáshoz szüleik vagy megbízottjaik kíséretében kötelesek megjelenni s előző évi értesítő könyvecskéiket magukkal hozni. Az I. osztályba lépők igazolni tartoznak, hogy már tankötelesek.

Léva, 1914. aug. 23.

Az izr. iskolaszék

Hivatalos kimutatás

a „Léva r. t. város hatósága“ és a „Lévai Segítő bizottság“ által — a mozgósított katonák és népfelkelők segélyre szoruló családjai részére — gyűjtött adomány összegekről

I.-ső szám.

Bódogh Lajos polgármester gyűjtőívén.

1. Báthy László — — —	1000 K, — f.
2. Köveskúti Jenő <i>havonta</i>	50 „ — „
3. Kürti Gusztáv — — —	100 „ — „
4. Főisk. hallgatók lévai köre	100 „ — „
5. Barsm. Népbank lévai fiók	200 „ — „
6. Lévai Kereskedelmi Bank	200 „ — „
7. Bethlen Kat. ref. Nőegylet	200 „ — „
8. Boleman J.-né és Cibulkáné	10 „ — „
9. Krajcsik Jenő és N. N.	12 „ — „
10. dr. Frommer Ignác — — —	200 „ — „
11. özv. Friedmann Samuné <i>hav.</i>	100 „ — „
12. Goldstein Henrik — — —	50 „ — „
13. Chevra Kadisha lévai egylet	100 „ — „
14. Czambel József — — —	100 „ — „
15. Kern Testvérek — — —	10 „ — „
16. Bódogh Lajos — — —	20 „ — „
17. Bakó Ferencz — — —	150 „ — „
18. Lévai Uradalom — — —	5000 „ — „
19. Lévai temetkezési egylet	400 „ — „
20. Lévai izr. Nőegylet — — —	300 „ — „
21. Népf. lévai 2-ik pót század	65 „ 28 „
22. Kherndl János — — —	50 „ — „
23. Huberth Vilmos — — —	50 „ — „
24. Lakner László Budapestről	100 „ — „
25. Lévai Erzsébet fillér egylet	100 „ — „
26. Kostyék József — — —	50 „ — „

Városi penztárba befizelve: **8717 K, 28 f.**

27. Lévai Takarékpénztár R. T. nevében följánlva	3000 K, — f.
28. Lévai Takarékszövetkezet megajánlott	1500 „ — „

I.-ső ívén összesen: **13217 K, 28 f.**

II.-ik szám.

Schulpe Alfonz és Belcsák Antónia gyűjtőívén.

Csekey Vilmos — — —	25 K, — f.
Kern Testvérek — — —	5 „ — „
Tuma Pál — — —	10 „ — „
Hochfelder Erna — — —	2 „ — „
Novotny M. — — —	2 „ — „
Bella Zselmira — — —	2 „ — „
Szily Margit — — —	2 „ — „
Budavári László — — —	20 „ — „
Bellan Adolfné — — —	4 „ — „
N. N. — — —	20 „ — „
Huberthé — — —	20 „ — „
Schubert Tódorné — — —	2 „ — „
Jaross Ferenczné — — —	10 „ — „
özv. Komzsis Lajosné — — —	2 „ — „

Kukuk Ferenczné — — —	1 K, — f.
Mercader Alajosné — — —	2 „ — „
Bobok Mária — — —	2 „ — „
Ondrejkovics Testvérek — — —	2 „ — „
Munck Adolf — — —	5 „ — „
Tenenbaum — — —	2 „ — „
Kis fényképész — — —	1 „ — „
Kónya László — — —	1 „ — „
N. N. — — —	20 „ — „
Kratuny József — — —	40 „ — „
Gimesy Jánosné — — —	5 „ — „
Torma Lajosné — — —	2 „ — „
dr. Frommer Ignác — — —	20 „ — „
N. N. — — —	50 „ — „
Frey Pál — — —	5 „ — „
Irgalmas Nővérek intézete — — —	100 „ — „
Kiss Józsefné — — —	60 „ — „
N. N. — — —	40 „ — „
Bleyer Rezsóné — — —	3 „ — „
Hardina Lajosné — — —	40 „ — „
Jeszenszky Viktorné — — —	40 „ — „
Novothyné — — —	1 „ — „
N. N. — — —	1 „ — „
N. N. — — —	10 „ — „
Kukovetzné — — —	10 „ — „
Farko Jánosné — — —	1 „ — „
Hollós — — —	1 „ — „
Dékány — — —	1 „ — „
Tokody — — —	10 „ — „
Duschekné — — —	2 „ — „
Korab — — —	60 „ — „
N. N. — — —	60 „ — „
Dukesz — — —	1 „ — „
Weisz Ignác — — —	1 „ — „
Klincsok András — — —	1 „ — „
Mozolótt Teréz — — —	1 „ — „
Deutsch Izidor — — —	2 „ — „
Schmidt József — — —	2 „ — „
Hegedűs B. — — —	1 „ — „
Orel Lajos — — —	1 „ — „
Frasch József — — —	3 „ — „
Medvegy Lajos — — —	2 „ — „
Schönstein Adolf — — —	2 „ — „
Weinberger Zsigmond — — —	10 „ — „
Deutsch Mihály — — —	20 „ — „
Reitmann Ignác — — —	10 „ — „
Knapp Dávid — — —	30 „ — „
Jozefcsek — — —	10 „ — „
Vörösmartiné — — —	2 „ — „
Jeszenszky — — —	10 „ — „
Trebitsch Ignác — — —	2 „ — „
Vámos Mór — — —	5 „ — „
Borcsányi és Csernák — — —	50 „ — „
Soós Jánosné — — —	20 „ — „
Kappel Pál — — —	20 „ — „
Grim György — — —	2 „ — „
Ordódy Endréné — — —	50 „ — „
Kubán Mili — — —	1 „ — „
N. N. — — —	20 „ — „
Liptákné — — —	60 „ — „
Svarba Endréné — — —	2 „ — „
Szecsányi Jusztá — — —	1 „ — „
Récsey — — —	1 „ 20 „
özv. Kleinné — — —	2 „ — „
N. N. — — —	1 „ — „
Keller — — —	2 „ — „
Wagner — — —	5 „ — „
Groszmann Adolfné — — —	60 „ — „
Konecsnyé — — —	1 „ — „
Uhrík — — —	20 „ — „
Vörös Teréz — — —	10 „ — „
Vörös Károlyné — — —	20 „ — „
N. N. — — —	40 „ — „
Rakovszky — — —	40 „ — „
N. N. — — —	10 „ — „
Schönstein Manó — — —	1 „ — „
N. N. — — —	2 „ — „
Schlezingerné — — —	30 „ — „
özv. Mocsy Károlyné — — —	1 „ — „
Petruska — — —	1 „ — „
Medveczky Sándor — — —	20 „ — „
Link Bernát — — —	2 „ — „
Singer Izidor — — —	10 „ — „
Kovács Sándor — — —	10 „ — „
Wilhelm Béla — — —	2 „ — „
Róth Ignác — — —	3 „ — „
Kottek Ferencz — — —	3 „ — „
dr. Belcsák — — —	3 „ — „
Schulpéné — — —	100 „ — „
özv. Henyey Elekné — — —	4 „ — „
Takács Andrásné — — —	1 „ — „
N. N. — — —	20 „ — „
Janssoné — — —	40 „ — „
özv. Gimesy Józsefné — — —	2 „ — „
Szilárd Imréné — — —	1 „ — „
N. N. — — —	40 „ — „

N. N. — — —	10 K, — f.
N. N. — — —	1 „ — „
N. N. — — —	1 „ — „
Kabina Ede — — —	1 „ — „
Bóna Pálné — — —	40 „ — „
Ambruska — — —	40 „ — „
Grimné — — —	2 „ — „
Engel Gyuláné — — —	5 „ — „
Boldis — — —	10 „ — „
Kratyina — — —	1 „ — „
Szójka Vendel — — —	1 „ — „
Földi N. — — —	1 „ — „
Szpisák József — — —	30 „ — „
Melferber — — —	1 „ — „
özv. Kopolaszky — — —	2 „ — „
Hering János — — —	2 „ — „
Bándy Endre — — —	100 „ — „
Weisz Gyula — — —	20 „ — „
Fertikóné — — —	5 „ — „
Kertész — — —	1 „ — „
Pál Imre — — —	1 „ — „
Holczmann Bódog — — —	2 „ — „
Steiner Sándor — — —	10 „ — „
Weisz Ignác ut. — — —	30 „ — „
Sztranzky — — —	2 „ — „
Weisz Miksa — — —	2 „ — „
Weisz Salamon — — —	5 „ — „

II. számú gyűjtő ívén összesen: **959 K, 70 f.**

III. szám.

Schubert Pálné és Bándy Endréné gyűjtőívén.

Schubert Pál — — —	100 K, — f.
Tóbiás Testvérek — — —	1 „ — „
Schleizinger Lajos — — —	2 „ — „
Svarba Dánielné — — —	1 „ — „
Benkovich — — —	5 „ — „
Neuman Adolf — — —	4 „ — „
Pomothy Jánosné — — —	1 „ — „
Kotasz János — — —	40 „ — „
özv. Rác Jánosné — — —	20 „ — „
Spisák Antal — — —	3 „ — „
Baloghné — — —	2 „ — „
Cseh János — — —	2 „ — „
Knapp Ferencz — — —	40 „ — „
Dodek Jánosné — — —	1 „ — „
Balbachné — — —	2 „ — „
Árvayné — — —	5 „ — „
Lukács György — — —	10 „ — „
özv. Rác Jánosné — — —	1 „ — „
Franczisz János — — —	1 „ — „
Kertész Vilmosné — — —	1 „ — „
Seibertné — — —	2 „ — „
Halassy Vali — — —	2 „ — „
dr. Kmoskó Béla — — —	60 „ — „
Berger Ernőné — — —	20 „ — „
Holló Sándor — — —	300 „ — „
Kostyék József — — —	10 „ — „
Neumann Dávid — — —	1 „ — „
Berger Testvérek — — —	10 „ — „
Klincsok Feja Borbála — — —	1 „ — „
Schvartz — — —	60 „ — „
Berkovics — — —	30 „ — „
özv. Czirok Jánosné — — —	20 „ — „
Bernstutz Jánosné — — —	3 „ — „
Friedman Izidorné — — —	2 „ — „
dr. Petrakovich Imre — — —	5 „ — „
Weisz Adolf — — —	1 „ — „
Budai Máténé — — —	1 „ — „
Hugyinka Mária — — —	40 „ — „
Tolnay Istvánné — — —	2 „ — „
Selling Ferencz — — —	1 „ — „
H. A. — — —	1 „ — „
Weinberger d. — — —	40 „ — „
Sveier Mihály — — —	20 „ — „
Kovács Józsefné — — —	10 „ — „
Mojdán Imre — — —	60 „ — „
özv. Kántor Bálintné — — —	50 „ — „
Bartos J. pintér — — —	40 „ — „
Vida István — — —	50 „ — „
Kalaposné — — —	80 „ — „
Gérik Kálmánné — — —	60 „ — „
özv. Szepes Istvánné — — —	40 „ — „
Fleischer — — —	60 „ — „
Nyiri Pál — — —	40 „ — „
Kohn Gyula — — —	40 „ — „
Nyizsnyásky Géza — — —	40 „ — „
Petrás — — —	20 „ — „
Heimann — — —	30 „ — „
özv. Adler Salamonné — — —	2 „ — „
Deutsch Salamon — — —	1 „ — „
Szilva Lajos — — —	2 „ — „

Boodánszki	—	—	—	20
özv. Babusik Istvánné	—	—	2	—
Ivan Jánosné	—	—	—	30

III. számú gyűjtőívén összesen: 600 K. 60 f.

IV. szám.

özv. Bolemann J-né és Kaszanicky Lenke gyűjtőívén.

Bolemann Edéné	—	—	10	—
özv. Korbély Edéné	—	—	1	—
Wurm Cathrine	—	—	3	—
Grotte Vilmos	—	—	5	—
Vilcsék	—	—	2	—
Schvitzerné	—	—	2	—
Schönstein Henrik	—	—	2	—
Alster Albertné	—	—	2	—
Gyenes Lászlóné	—	—	5	—
Nyiredi Gyula	—	—	2	—
dr. Vilcsék Ferenczné	—	—	2	—
M. K.	—	—	1	—
Heksch Ilésné	—	—	1	—
Prayner Nővérek	—	—	1	—
Kaveggia Adolfné	—	—	2	—
Heksch Samu	—	—	1	—
dr. Weinbergerné	—	—	10	—
Kersék Jánosné	—	—	5	—
Singer Miksáné	—	—	—	60
Kohn Mihályné	—	—	—	60
Balogh Lajosné	—	—	1	—
Vanger István	—	—	1	—
Cyurgyanovics	—	—	1	—
Gábornyik János	—	—	—	60
Ujfalu Mihályné	—	—	—	20
Ocsovayné	—	—	1	—
Koncz Károlyné	—	—	—	20
Belcsák László és cs.	—	—	20	—
Nikiser Józsefné	—	—	—	40
özv. Pischl Pálné	—	—	4	—
Boleman gyógytár	—	—	20	—
Kulcsár Jenő	—	—	5	—
Hamburger	—	—	5	—
Pollák Kálmán	—	—	5	—
Singer Co.	—	—	2	—
Schultz Ignác	—	—	2	—
Levatic Gusztávné	5	kor. különféle	termény	
özv. Gyenes Józsefné	—	—	2	K. — f.
Zseloni Mihály	—	—	2	—
Bódogh Lajosné	—	—	10	—
Karácsonyi Pál	—	—	1	—
Wilhelm Mór	—	—	1	—
Sollner Simon	—	—	1	—
Weisz kávésné	—	—	1	—
Adler Miksa	—	—	1	—
Turóczy Lőrinczné	—	—	5	—
Agárdy Sándorné	—	—	3	—
Ördög Lajos	—	—	1	—
Weisz Fülöpné	—	—	1	—
Lengyel Gyula	—	—	—	40
Ertinger Ferencz	—	—	2	—
Hagony István	—	—	—	40
Koncz Károlyné	—	—	1	—
Essósy Izidorné	—	—	4	—
Gergác Pál	—	—	—	20
Nagy Jánosné	—	—	2	—
Juhász Lászlóné	—	—	10	—
Bungyi Andrásné	—	—	—	10
Turcsanné	—	—	—	20
N. N.	—	—	—	20
Iantiausz Stefánia	—	—	2	—
Bózsik Sándorné	—	—	—	40
N. N.	—	—	—	10
özv. Mikláne	—	—	—	70
N. N.	—	—	—	20
N. N.	—	—	—	40
Kuliffay Kálmán	—	—	10	—
Kaszaniczky Ottóné	—	—	10	—
N. N.	—	—	—	40
Bolemann Vilmosné	—	—	3	—
N. N.	—	—	—	40
Elischer Józsefné	—	—	—	40
Czimer Gyula	—	—	—	40
N. N.	—	—	—	10
Zahorák József	—	—	1	—
Tárnyik Lajos	—	—	—	40
Horti Mária	—	—	—	20

IV. számú gyűjtőívén összesen 211 K. 20 f.

(Folyt. köv.)

5590—1914 szám.

Hirdetmény.

Az állami italmérési illetékeknek 1915 1917 évekre leendő megállapításához elkészített összeírásai jegyzéke a városi javadalmi hivatalban 8 napi közsemlére kifüggesztett, miről az érdekeltek engedélyesek azon hozzáadással értesítetnek, hogy ezen idő alatt az összeírásai jegyzékekben kitüntetett forgalmi adatokra nézve, úgy az engedélyesek, valamint az italmérők társulata részéről is írásbeli észrevételek tehetőek.

Léva, 1914. évi augusztus hó 26.-án.

Bódogh Lajos,
polgármester.

József kir. hercege Szanatórium Egyesület lévai fiókja.

Köszönetnyilvánítás.

Az itteni tüdőbeteg gondozó intézetnek tíz sebesült harcos részére szolgáló kórházba való átalakításához és felszereléséhez adakoztak:

Özv. Bolemann Józsefné: 1 táborigy, 1 párna, 2 lepedő, 2 törülköző, 2 huzat, 1 pokróc, 24 zsebkendő. Özv. Bolemann Edéné: 1 vaságy, 1 takaró, 2 törülköző, 1 matrac, 2 ing, 2 alsónadrág. Dr. Balog Sándorné: 5 szalmazsák. Özv. Bellan Adolfné: 1 vánkusz, 1 lepedő, 1 takaró, 2 törülköző, 2 szalmazsák, 2 huzat. Berger Izsák: 1 vaságy, 1 szalmazsák. Boros Gyuláné: 1 ágyl, 10 törülköző, 1 matrac. Özv. Braunmüller Sándorné: 12 zsebkendő, 1 pár harisnya, 3 lepedő, 1 takaró, 6 törülköző, 3 huzat, 4 ing, 3 lábravaló, 20 korona készpénz. Bobok Mária: 1 lábravaló, 2 ing. Berger Ernőné: 1 takaró, 2 törülköző, 6 huzat. Blumenthal Jónásné: 1 párna, 2 lepedő, 1 takaró, 2 törülköző, 5 tucat biztosító tű. Deutsch Izidor: 2 takaró. Deutsch Mihályné: 1 ágyl, 2 párna, 2 lepedő, 2 takaró, 1 matrac, 6 huzat. Engel Gyuláné: 3 lepedő, 1 takaró. Engel Józsefné: 1 párna, 1 lepedő, 2 törülköző, 1 huzat. Farkas Orbánné: 2 párna, 4 huzat. Özv. Fischer Lipótné és Becher Róza: 4 párna, 4 huzat. (Folyt. köv.)

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1914. évi aug. hó 18-tól 1914. évi aug. hó 30-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Kordik Ferencz Paska B.	leány	Mária
Halász Mór Hevesi Aranka	leány	Margit
Seffer István Fehér Julianna	fiú	István
Gellmann Ignác Engel Róza	leány	Erzsébet
Pusztai Márk Lipták Katalin	fiú	Lajos
Valasik József Laczkó Anna	leány	Mária S.
Miklósy József Reck Mária	fiú	László Béla
Ghimessy István Paller Zs.	leány	Erzsébet
Szvetlanszki Mihály Ili J.	leány	Rozália
Schimó István Kiszal Rozália	leány	Mária

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Kissik Imre özv. Potocki L.-né	r. kath.

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Somogyi Györgyné	78	Gyomorrrák
Weiner Jakabné	70	Gutaütés
Nagy János	59	Szívjav
Surányi Rozália	11 nap	Bélhurut
ifj. Novák István	1 hó	Gyomorbélhurut
özv. Weisz Mórné	85	Agg. kimertülés
ifj. Gál János	50	Szerviszívjav
Gazsó Béla	3 hó	Bélhurut
Styevkó Iren	8 hó	Tüdőgyulladás
ifj. Jarábek József	5 hó	Tüdőgyulladás

Vidéki előfizetőinket kérjük, hogy postahivataluknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

Vasuti új menetrend 1914. aug. hó 29-től.

G.-Berzence—Leva. Leva—Csata—Párkány-Nana			Párkány-Nana—Csata—Leva. Leva—Gr.-Berzence		
Gr.-Berzence ind.	694	1225	Budapest ind.		
Jálna . . .	610	1232	Bécs . . . ind.		
Saskó-Váralja*	619	1242	Párkány-Nana ind.	540	418
Gr.-Szt.-Kereszt	626	1250	Köhid-Gyarmath	555	438
Geletnek-Szklénó	643	109	Kéménd . . .	608	448
Szénásfalu-Vichnye	649	116	Bény . . .	619	457
Zsarnóca . . .	711	137	Csata . . . érk.	629	507
Zsarnóca-Fürész. *	716	142	Csata . . . ind.	637	521
Garamrét . . .	722	149	Oroszka . . .	644	528
Rudnó . . .	732	200	Garam-Damásd	653	537
Ujbánya . . .	738	206	Zseliz . . .	705	548
Bars-Berzence 6. órh. *	748	213	Nagy-Salló . . .	729	618
Gr.-Szt.-Benedek	807	287	Alsó Várad . . .	744	628
Kovácsi . . .	817	249	Nagy-Szecse . . .	748	633
Nagy-Koszmály	828	259	Léva . . . érk.	800	641
Léva . . . érk.	843	318	Léva . . . ind.	809	652
Léva . . . ind.	851	334	Nagy-Koszmály	827	710
Nagy-Szecse . . .	901	344	Kovácsi . . .	835	718
Alsó-Várad . . .	907	350	Gr.-Szt.-Benedek	853	733
Nagy-Salló . . .	927	410	Bars-Berzence 6. órh.	908	743
Zeliz . . .	945	429	Ujbánya . . .	914	759
Garam-Damásd	956	440	Rudnó . . .	919	804
Oroszka . . .	1004	449	Garamrét . . .	930	813
Csata . . . érk.	1010	455	Zsarnóca-Fürész. m.	986	821
. . . ind.	1020	509	Zsarnóca . . .	988	824
Bény . . .	1031	521	Szénásfalu-Vihnye	1006	827
Kéménd . . .	1041	531	Geletnek-Szklénó	1012	853
Köhid-Gyarmath	1033	544	Garam-Szt.-Kereszt	1080	911
Párkány-Nana érk.	1107	600	Saskó-Váralja	1037	918
Budapest felé . ind.			Jálna . . .	1046	927
. . . gyora . . .			Gr.-Berzence . . .	1058	934
. . . érk.					
. . . gyora . . .					
Bécs felé . . . ind.					
. . . gyora . . .					
. . . érk.					
. . . gy. . .					

Paradicsom

befőzésre alkalmas erős palackok
4 fillérével a városi szállodában
kaphatók.

== Kölcsonkönyvtár ==
NYITRAI és TÁRSA R. T.
könyvkereskedésében LÉVÁN.
Előfizetés bármely nap kezdhető.

KERN TESTVÉREK

FÜSZER-, GYARMATÁRU- ÉS VASNAGYKERESKEDÉSE
ALAPÍTOTT 1881. LÉVÁN. TELEFON SZÁM 14.

Legjobb fűszer- és csemegeárúk.

Naponta friss felvágottak.

Főtt prágai sonka, teavaj.

Legjobb minőségű kávék.

„Gloria“ pörkölt kávé különlegesség.

Csemegebőr, likőr, cognac, pezsgő stb.

Virág-, konyhakerti- valamint mezőgazdasági magvak.

Vasárúk és konyhafelszerelési cikkek.

Valódi nikkell, aluminium, sphinx, zománczott lemez és öntöttvas
konyhaedények, modern háztartási cikkek. Villamos főzőedények,
torralók és vasalók.

GAZDASÁGI CIKKEK:

Ásó, kapa, lapát, csákány, aczélvilla, fűrész, ojtókés, metszőolló
ágfűrész, tömlő, szivattyú, vízmentes ponyva, gépszij gyári áron.

Összes kerti-, mezőgazdasági-, méhészeti-
és tejgazdasági szerszámok. — — —

Építési anyagok: cement, gipsz, mennyezet nád, vasgerendák, horga-
nyozott sodronyfonat kerítés nagy raktára. — —

Szuperfoszfát lerakat.

A KÖZSÉGI TISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓI.

Császárfürdő. Budapesten. Nyári és téli gyógyhely a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú Kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszaphorogatók, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők: hölög-, szénsavas- és villamosvízfürdők. A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen ivó-kúra és légzőszervek hurutos eseteiben a testi pangásoknál 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak: Gyógy és zenedíj nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság.

HARCZTÉRI TÉRKÉPEK

kaphatók:

NYITRAI és TÁRSA r. t.

könyvkereskedésében

== LÉVÁN. ==

Koksz és szén

szükségletét kérem nálam rendelni.

Szalonn szén m/m 3-80 koksz
4-80 fillér házhoz szállítva

SPITZ ARMIN

szállító

Honvéd-utca 8. (saját ház.)

**Hóditó körutra
indul az új
kőbányai sörfőzde:**

FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R. T.
KÖBÁNYÁN

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokot vasal

Léva

Szepessy-utca

Berson

Summárarok
a legjobb